

10 Απριλίου, 1995

[ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στές]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ,

Εφεσείων-Καθ'ου η αίτηση,

v.

ΜΑΡΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΣΥΖΥΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ,

*Εφεσίβλητης-Αιτήτριας.**(Πολιτική Έφεση Αρ. 9184).*

Παραπομπή υπόθεσης για εκδίκαση από άλλο Δικαστήριο — Προϋποθέσεις έγκυρης παραπομπής — Συνέπειες παραπομπής υπόθεσης από αναρμόδιο Δικαστήριο για εκδίκαση από άλλο.

Οικογενειακά Δικαστήρια — Δικαιοδοσία εκδίκασης απαιτήσεως παραχώρησης κινητών κατ' άρθρο 17 του περί Οικογενειακών Δικαστηρίων Νόμου του 1990 (Ν. 23/90). 5

Περιουσιακές διαφορές συζύγων — Δικαιοδοσία Επαρχιακών Δικαστηρίων κατ' άρθρο 14 του περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων Νόμου του 1991 (Ν. 232/91) — Περιουσία των συζύγων υποκειμένη στη δικαιοδοσία των επαρχιακών Δικαστηρίων δυνάμει του ιδίου νόμου. 10

Με εναρκτήρια αίτησή της στο Οικογενειακό Δικαστήριο, η ενάγουσα - εφεσίβλητη ζητούσε από τον εν διαστάσει σύζυγό της την επιστροφή ορισμένων αντικειμένων οικιακού εξοπλισμού και διαζευκτικά £199.449 αξία προσωπικών αντικειμένων που αγόρασε η ίδια καθώς και αξία αντικειμένων τα οποία της δώρισε η μητέρα της. 15

Το Οικογενειακό Δικαστήριο αποφάσισε ότι ήταν αναρμόδιο και παρέπεμψε την υπόθεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού. 20

Ο συνήγορος του εφεσείοντα - εναγομένου ήγειρε την ένσταση της αναρμοδιότητας του Επαρχιακού Δικαστηρίου και επιχειρηματολόγησε ότι, αφού το Οικογενειακό Δικαστήριο ήταν αναρμόδιο να επιληφθεί της αίτησης, τότε αναρμοδίως παρέπεμψε την υπόθεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο, η δικαιοδοσία του οποίου δεν ενεργοποιείται. 25

Το πρωτόδικο Δικαστήριο αποφάσισε ότι η διαφορά ενέπιπτε στη δικαιοδοσία του Οικογενειακού Δικαστηρίου κατά το χρόνο της καταχώρησης της αίτησης σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 17(3) του περί Οικογενειακών Δικαστηρίων Νόμου του 1990 (Ν.23/90) και συνεπώς είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί της υποθέσεως μετά την παραπομπή.

Εναντίον της απόφασης αυτής στρέφεται η παρούσα έφεση.

10 *Αποφασίστηκε, ότι:*

- 15 (1) Η δικαιοδοσία του Οικογενειακού Δικαστηρίου κατ' άρθρο 17 του περί Οικογενειακών Δικαστηρίων Νόμου του 1990 (Ν.23/90), περιορίζεται στα θέματα που καθορίζονται στα εδάφια (1), (2) και 3.
- 20 (2) Το άρθρο 14 του περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων Νόμου του 1991 (Ν.232/91), παρέχει δικαιώματα επί της οικογενειακής περιουσίας ανάλογα με το βαθμό συμμετοχής συζύγου στην αύξηση της περιουσίας όταν ο γάμος διαλυθεί ή προκύψει διάσταση πέραν των τριών ετών.
- 25 (3) Το αντικείμενο του άρθρου 14 του περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων Νόμου του 1991 (Ν.232/91), είναι αποκλειστικά η ρύθμιση των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, ανάλογα με το βαθμό συμμετοχής τους στην αύξηση της περιουσίας που επέρχεται μετά το γάμο.
- 30 (4) Το Οικογενειακό Δικαστήριο δεν είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί της αίτησης της εφεσίβλητης με την οποία ζητούσε επιστροφή κινητής περιουσίας για την οποία υπήρχε ισχυρισμός ότι της ανήκε, διότι βάσει των προνοιών του άρθρου 17(2) του περί Δικαστηρίων Νόμου του 1990 (Ν.23/90), το αίτημα πρέπει να αφορά χρήση αναφορικά με τα αναγκαία για τη διαβίωση μετά τη διάσπαση του γάμου και βάσει του άρθρου 17(3) του ιδίου νόμου σε όποιο βαθμό αφορά την κατανομή κινητών που ανήκουν και στους δύο συζύγους.
- 35 (5) Η παροχή θεραπείας προστασίας περιουσιακών δικαιωμάτων της εφεσίβλητης, εκφεύγει της δικαιοδοσίας του Οικογενειακού Δικαστηρίου.
- 40 (6) Μόνο στις περιπτώσεις συντρέχουσας δικαιοδοσίας παρέχεται η δυνατότητα αναστολής διαδικασίας ενώπιον ενός δικαστηρίου.

ου και παραπομπής του θέματος για εκδίκαση άπο άλλο.

- (7) Αγωγή εξυπαρχής άκυρη δεν ενεργοποιεί τη διαδικασία του δικαστηρίου, αλλά είναι θνησιγενής και δεν μπορεί να διασωθεί βάσει των Θεσμών της Πολιτικής Δικονομίας Δ.64 θ.1.

5

Η έφεση έγινε δεκτή χωρίς διαταγή για έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

10

Βουνού ν. Βουνού (1995) 1 Α.Α.Δ. 168,

Ελληνική Τράπεζα Λτδ (1994) 1 Α.Α.Δ. 87.

15

Έφεση.

Έφεση από τον καθ' ου η αίτηση κατά της διαταγής του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού (Καλλής, Π.Ε.Δ., Γ. Ερωτοκρίτου, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 10/5/1994 (Αρ. Αγωγής 6/91) με την οποία αποφασίστηκε ότι είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί της αγωγής, το φάκελο της οποίας το Οικογενειακό Δικαστήριο παρέπεμψε σ' αυτό, δυνάμει του άρθρου 21 του Νόμου 232/91.

20

Π. Ευσταθίου, για τον Εφεσείοντα.

25

Σ. Παπακυριακού με Π. Πότση, για την Εφεσίβλητη.

Cur. adv. vult.

30

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Α. Κούρσης.

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Η έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης του πλήρους Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού, με την οποία αποφάσισε ότι είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί της αγωγής, το φάκελο της οποίας το Οικογενειακό Δικαστήριο παρέπεμψε σ' αυτό, δυνάμει του άρθρου 21 του Νόμου 232/91.

35

Ο εφεσείοντας ισχυρίστηκε ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού, ότι αρχικά η υπόθεση καταχωρήθηκε ενώπιον του Οικογενειακού Δικαστηρίου, το οποίο ήταν αναρμόδιο Δικαστήριο να επιληφθεί της διαφοράς των διαδίκων και ως εκ τούτου η παραπομπή έπρεπε να θεωρηθεί άκυρη αφού παραπο-

40

μπή από αναρμόδιο Δικαστήριο σε αρμόδιο δεν ενεργοποιεί τη διαδικασία του αρμόδιου Δικαστηρίου.

Τα γεγονότα σε συντομία είναι τα εξής:

5

Στις 6/5/1991 η ενάγουσα-εφεσίβλητη καταχώρησε εναρκτήρια αίτηση στο Οικογενειακό Δικαστήριο ζητώντας από τον εν διαστάσει σύζυγό της την επιστροφή ορισμένων αντικειμένων οικιακού εξοπλισμού ή διαζευκτικά το ποσό των £19.449 που αντιπροσωπεύει την αξία προσωπικών αντικειμένων τα οποία αγόρασε η ίδια και την αξία αντικειμένων τα οποία έχουν δωρηθεί σε αυτήν από τη μητέρα της.

10

Η αίτηση εκείνη στηριζόταν στον περί Οικογενειακών Δικαστηρίων Νόμο, αρ. 23/90 και στον περί Οικογενειακών Δικαστηρίων Διαδικαστικό Κανονισμό του 1990.

15

Στις 3/3/1992 το Οικογενειακό Δικαστήριο παράπεμψε την υπόθεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού. Στις 23/3/1993 καταχωρήθηκε η Έκθεση Υπεράσπισης στην οποία εγέρθηκαν προδικαστικές ενστάσεις σχετικά με την αρμοδιότητα του Επαρχιακού Δικαστηρίου να επιληφθεί της αγωγής.

20

Στη συνέχεια καταχωρήθηκε αίτηση με την οποία ζητείτο να προαποφασιστούν οι πιο πάνω προδικαστικές ενστάσεις. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε στις 16/6/1993 λόγω μη προώθησής της.

25

Στις 10/3/1994, ημερομηνία κατά την οποία η αγωγή ήταν ορισμένη για ακρόαση, ο συνήγορος του εφεσείοντα ζήτησε προτού αρχίσει η ακρόαση να του επιτραπεί να εγείρει προδικαστικά ενστάσεις που σχετίζονταν με τη νομιμότητα της παραπομπής και της δικαιοδοσίας του Επαρχιακού Δικαστηρίου να εκδικάσει την αγωγή.

30

Στην αγόρευσή του, ο συνήγορος του εφεσείοντα-εναγομένου, εισηγήθηκε ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο είναι αναρμόδιο να εκδικάσει την αγωγή. Οι λόγοι τους οποίους υποστήριξε ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού, είναι οι ίδιοι με τους λόγους που επιχειρηματολόγησε ενώπιόν μας και είναι οι εξής:

35

40

- (1) Η αίτηση-αγωγή καταχωρήθηκε δυνάμει του Νόμου 23/90 από την αρχή ενώπιον αναρμόδιου Δικαστηρίου και η παραπομπή της δεν διορθώνει την ακυρότητά της.

- (2) Δεν τηρήθηκαν οι λόγοι που θέτει ο Νόμος 232/91 για την παραπομπή της υπόθεσης στο Επαρχιακό Δικαστήριο και την ανάληψη αρμοδιότητας από αυτό.
- (3) Η αιτήτρια έκανε επιλογή Δικαστηρίου, του Οικογενειακού Δικαστηρίου, και συνεπώς εμποδίζετο μετά την επιλογή που έκανε να κάνει επίκληση της δικαιοδοσίας του Επαρχιακού Δικαστηρίου. 5
- (4) Εφόσον η αγωγή της εφεσίβλητης στηριζόταν στο άρθρο 17 του Νόμου 23/90, η παραπομπή από το ένα Δικαστήριο στο άλλο θα έπρεπε να είχε γίνει από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου, δυνάμει του άρθρου 61 του Νόμου 14/60. 10

Η τελική εισήγηση του δικηγόρου του εφεσεύοντα είναι ότι τα άρθρα 2, 18 και 21(1) του περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων Νόμου, αρ. 232/91, αντιβαίνουν προς το Άρθρο 111 του Συντάγματος, το οποίο τροποποιήθηκε με τον περί της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμο, αρ. 95/89. 15

Το κύριο ερώτημα το οποίο κλήθηκε το πρωτόδικο Δικαστήριο να αποφασίσει όπως το θέτει στην απόφασή του, είναι κατά πόσο το Οικογενειακό Δικαστήριο είχε αρμοδιότητα να επιληφθεί της αίτησης που καταχώρησε η εφεσίβλητη στις 6/5/91 ζητώντας την επιστροφή ορισμένων αντικειμένων οικιακού εξοπλισμού και προσωπικών αντικειμένων που αγόρασε η ίδια, για τα οποία υπήρχε ισχυρισμός ότι της ανήκουν. 20 25

Το πρωτόδικο Δικαστήριο κατέληξε ως εξής: 30

“Το ότι η συγκεκριμένη αντιδικία αποτελούσε διαφορά που ενέπιπτε στη δικαιοδοσία του Οικογενειακού Δικαστηρίου φαίνεται και από τις πρόνοιες του άρθρου 17(3) του Νόμου 23/90 που προβλέπει ότι σε περίπτωση διαφοράς στην κατανομή κινητής περιουσίας, τότε η κατανομή γίνεται από το Οικογενειακό Δικαστήριο που μπορεί ακόμα να επιδικάσει και αποζημιώσεις. 35

Το καθεστώς αυτό ίσχυε μέχρι την 30/12/91 που με τη θέσπιση του Νόμου 232/91, οι περιουσιακές σχέσεις δύο συζύγων που ανήκουν στην Ελληνική κοινότητα και αφορούσαν περιουσία που αποκτήθηκε μετά τη σύναψη του γάμου αφέθησαν στη δικαιοδοσία των Επαρχιακών Δικαστηρίων (άρθρα 2 και 18). 40

Εφαρμόζοντας τις πιο πάνω αρχές στα σημεία που ηγήθησαν

στην παρούσα διαδικασία, βρίσκουμε ότι κατά την καταχώρηση της αίτησης από τον Ενάγοντα στις 6/5/91, το Οικογενειακό Δικαστήριο είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί της αίτησης.”

- 5 Το πρωτόδικο Δικαστήριο για τους λόγους που επεξηγεί στην απόφασή του (πιο πάνω), κατέληξε ότι δεν στερείται δικαιοδοσίας να επιληφθεί της αγωγής, αφού η παραπομπή που έγινε δυνάμει του άρθρου 21 του Νόμου 232/91 ήταν καθόλα έγκυρη.
- 10 Η δικαιοδοσία του Οικογενειακού Δικαστηρίου προσδιορίζεται στην παράγραφο 3 του Άρθρου 111 του Συντάγματος, όπως έχει τροποποιηθεί από τον περί της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμο του 1989 (Νόμος 95/89). Η δικαιοδοσία του Οικογενειακού Δικαστηρίου εκτείνεται και σε θέματα που σχε-
- 15 τίζονται με τις οικογενειακές σχέσεις. Η δικαιοδοσία του Οικογενειακού Δικαστηρίου που παρέχεται με το άρθρο 17 του Νόμου 23/90, περιορίζεται στα θέματα τα οποία καθορίζονται στα εδάφια (1), (2) και (3). Το άρθρο 14 του περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων Νόμου του 1991 (Ν. 232/91)
- 20 παρέχει δικαιώματα επί της οικογενειακής περιουσίας, ανάλογα με το βαθμό συμμετοχής συζύγου στην αύξηση της περιουσίας, σε περίπτωση που ο γάμος διαλύεται ή σε περίπτωση διάστασης των συζύγων η οποία διαρκεί περισσότερο από τρία χρόνια.
- 25 Η δικαιοδοσία του Οικογενειακού Δικαστηρίου αποτέλεσε αντικείμενο διερεύνησης στην **Ευθαλία Βουνού ν. Ανδρέα Βουνού** (1995) 1 Α.Α.Δ. 168.

- 30 Στην έφεση αυτή γίνεται διεξοδική εξέταση του άρθρου 17 του Νόμου 23/90 καθώς και του άρθρου 14 του Νόμου 232/91. Στις σελίδες 176 και 177 της απόφασης **Βουνού**, αναφέρονται τα εξής:

- 35 “Κρίνουμε ότι το Οικογενειακό Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί του αντικειμένου της θεραπείας (Β), βάσει των προνοιών του Άρθρου 17(2) του Ν. 23/90, σε όποιο βαθμό το αίτημα αφορά τα αναγκαία για τη διαβίωση μετά τη διάσπαση του γάμου της αιτήτριας και των θυγατέρων του ζεύγους και, βάσει του Άρθρου 17(3) του ίδιου νόμου σε
- 40 όποιο βαθμό αφορά την κατανομή κινητών που ανήκουν και στους δύο. Το διαζύγιο δεν αποστέρησε την αίτηση του αντικειμένου της. Περαιτέρω, η αρμοδιότητα δικαστηρίου να επιληφθεί επιδικών θέματος, κρίνεται με αναφορά στο χρόνο που εγείρεται το ζήτημα ενώπιον του δικαστηρίου. Η δικαιοδοσία του Οικογενειακού Δικαστηρίου κάτω από το εδάφιο

(2) του Άρθρου 17 του Ν.23/90, εκτείνεται στην επίλυση κάθε θέματος που άπτεται της κινητής περιουσίας των συζύγων που μπορεί ν' αποτελέσει το αντικείμενο διαταγής κάτω από τις πρόνοιές του, περιλαμβανομένης και της ιδιοκτησίας κινητών. Διαφορετικά, διαφωνία των μερών ως προς την ιδιοκτησία κινητών που μπορεί ν' αποτελέσουν αντικείμενο ρύθμισης κάτω από το Άρθρο 17(2), θα καθιστούσε ανενεργό τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου. Δικαιοδοσία η οποία παρέχεται για την επίλυση διαφορών, επεκτείνεται σε κάθε θέμα η λύση του οποίου είναι απαραίτητη για την άσκησή της.”

Το αντικείμενο της θεραπείας (B) που αναφέρεται στην υπόθεση **Βουνού**, είναι:

“B) Διάταγμα και/ή απόφαση του Δικαστηρίου για κατανομή και/ή παραχώρηση της χρήσης των κινητών πραγμάτων του Πίνακα “A” στην Αιτήτρια και τις ανήλικες θυγατέρες της Κυριακή και Αγγελική Βουνού.”

Επίσης, το Εφετείο στην υπόθεση Βουνού, αποφάσισε ότι το αντικείμενο του άρθρου 14 του Νόμου 232/91 είναι αποκλειστικά η ρύθμιση των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, ανάλογα με το βαθμό συμμετοχής τους στην αύξηση της περιουσίας που επέρχεται μετά το γάμο.

Με βάση την απόφαση Βουνού καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το Οικογενειακό Δικαστήριο δεν είχε αρμοδιότητα να επιληφθεί της αίτησης που καταχώρησε η εφεσίβλητη στις 6/5/91 ζητώντας την επιστροφή κινητής περιουσίας για την οποία υπήρχε ισχυρισμός ότι της ανήκει, καθότι βάσει των προνοιών του άρθρου 17(2) του Νόμου 23/90 το αίτημα πρέπει να αφορά τη χρήση για τα αναγκαία για τη διαβίωση μετά τη διάσπαση του γάμου της αιτήτριας και βάσει του άρθρου 17(3) του ίδιου Νόμου σε όποιο βαθμό αφορά την κατανομή κινητών που ανήκουν και στους δύο συζύγους.

Η θεραπεία όπως θεμελιώνεται από τα γεγονότα που στοιχειοθετούν το αίτημα στην υπό κρίση αίτηση, συναρτάται αποκλειστικά με την προστασία των περιουσιακών δικαιωμάτων της εφεσίβλητης και επομένως εκφεύγει της δικαιοδοσίας του Οικογενειακού Δικαστηρίου.

Αναφορικά με το θέμα της παραπομπής της αιτήσεως από το Οικογενειακό Δικαστήριο στο Επαρχιακό Δικαστήριο, το Οικογενειακό Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο αποφάσισε ως εξής στη σελίδα 178:

5 “Σύμφωνα με την απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην *Ελληνική Τράπεζα Ατδ* (1994) 1 Α.Α.Δ. 87 μόνο σε περιπτώσεις συντρέχουσας δικαιοδοσίας παρέχεται η δυνατότητα αναστολής διαδικασίας ενώπιον ενός δικαστηρίου και παραπομπή του θέματος για εκδίκαση από άλλο δικαστήριο. Ο όρος “δικαστήριο”, στο πλαίσιο των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, περιορίζεται σε αρμόδιο δικαστήριο. Εφόσον δικαστήριο είναι αναρμόδιο να επιληφθεί διαφοράς, στερείται δικαιοδοσίας να προβεί στην έκδοση οποιασδήποτε διαταγής σε σχέση με αυτή.”

15 Στις υποθέσεις *Ελληνική Τράπεζα Ατδ*. (πιο πάνω), τονίστηκε ότι είναι νομολογιακά θεμελιωμένο ότι αγωγή εξυπαρχής άκυρη δεν ενεργοποιεί τη διαδικασία του δικαστηρίου αλλά, αντίθετα, είναι θνησιγενής και δεν μπορεί να διασωθεί βάσει της Δ.64 θ.1 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας.

20 Ενόψει της κατάληξής μας αυτής, δεν είναι αναγκαίο να εξετάσουμε την εισήγηση του δικηγόρου του εφεσείοντα κατά πόσο τα άρθρα 2, 18 και 21(1) του Νόμου 232/91 αντιβαίνουν προς το Άρθρο 111 του Συντάγματος το οποίο τροποποιήθηκε από τον περί της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμο του 1989 (Ν. 95/89).

25 Για όλους τους πιο πάνω λόγους, η παραπομπή από το Οικογενειακό Δικαστήριο στο Επαρχιακό Δικαστήριο δεν είναι έγκυρη. Η έφεση επιτυγχάνει και η απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου ανατρέπεται. Δεν εκδίδεται διαταγή για έξοδα.

30 *Η έφεση επιτυγχάνει χωρίς διαταγή για έξοδα.*